

НАПРЯМ 1. ЕКОНОМІКА

Андрухович Д.Р.

аспірант,

Державний податковий університет

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-326-5-1>

УРЯДОВА ПІДТРИМКИ ТА СПРИЯННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Економічне зростання є основною метою урядів у всьому світі, а сприяння підприємству є критично важливим компонентом досягнення цієї мети. Одним із найкращих способів стимулювати економічне зростання, інновації та створювати нові робочі місця є підприємство [1].

Уряд приділяє вагомому значенню грантовій підтримці сфері переробки. Завдяки такій підтримці українські компанії зможуть підвищити обсяги виготовлення готової продукції з високою часткою доданої вартості як для експорту, так і для українських споживачів. 47 переможців з чергової хвилі подачі заяв на гранти для переробних підприємств загалом отримають 211 млн грн на розширення власного бізнесу. Від початку дії грантової програми 485 компаній одержали від держави вже 2,8 млрд грн фінансової підтримки, створили понад 6 тис. нових робочих місць та сплатили до бюджету понад 400 млн грн податків. До 8 млн грн на розвиток бізнесу можуть отримати підприємці за грантовою програмою для переробних підприємств «Новий рівень». Обов'язкова умова програми – створення отримувачем гранту до 25 робочих місць [2].

У вересня 2023 р. Кабмін ухвалив рішення про внесення змін до Порядку виконання повноважень щодо фінансування бюджетних видатків Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану. Перелік видатків другої черги, за якими здійснюють платежі Казначейство та його територіальні органи, розширено, зокрема, позицією видатків на виготовлення проектної (проектно-кошторисної) документації, запровадження заходів з метою створення та функціонування індустріального парку, внесеного до Реєстру індустріальних (промислових) парків. У січні 2023 р. Кабмін затвердив Порядок, яким передбачено компенсацію 100 % витрат на підключення та приєднання до інженерно-

транспортних мереж ініціаторам створення та учасникам індустріальних (промислових) парків, керуючим компаніям [3].

Також урядом удосконалено умови сприяння бізнесу за програмою «Доступні кредити 5-7-9 %» з метою відновлення економіки на деокупованих територіях та підтримки вітчизняного виробника. Запропоновані зміни спрямовують допомогу держави у двох напрямках:

1) бізнесу, що працює на деокупованих територіях, який найбільше постраждав від початку війни та потребує пильної уваги держави; (компенсацію відсотків за програмою до рівня 1 % на перші два роки, 5 % на інвестиційні цілі з наступного року та 3 % на фінансування оборотного капіталу; збільшення терміну кредитування до 10 років на інвестиційні цілі; збільшення ліміту програми до 150 млн грн (для підприємств, що зазнали руйнувань і працюють на деокупованих територіях).

2) переробним підприємствам та підприємствам, що працюють у сфері енергоефективності, тобто розвиток галузей та напрямів, які забезпечують найбільший економічний ефект, генерують високу додану вартість і мають стати драйверами зростання економіки. (компенсацію відсотків за програмою до рівня 5-7-9 %; збільшення терміну кредитування до 10 років на інвестиційні цілі; збільшення ліміту програми до 150 млн грн) [4].

Для всіх інших випадків встановлюється ставка 13 % річних на фінансування оборотних коштів, відтак, залишається ставка на рівні 5-7-9 % на інвестиційні цілі.

Варто сказати, що Постанову «Про надання фінансової державної підтримки» доповнено Порядком надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва за договорами факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги за поставлені товари, виконані роботи, надані послуги тощо). Варто розглянути основні положення Порядку. По-перше, держпідтримка бізнесу за договорами факторингу здійснюється Фондом розвитку підприємництва в межах отриманих коштів, передбачених у державному бюджеті. По-друге, фактором може бути лише банк, що має відповідну ліцензію, і лише за договорами внутрішнього факторингу. По-третє, максимальний ліміт фінансування на контрагента та групу – до 95 % суми грошової вимоги, або до 150 млн грн (з урахуванням отриманої держпідтримки за програмами кредитування та лізингу). Максимальний строк користування факторинговим фінансуванням для суб'єкта підприємництва – 360 днів. Також держава компенсує підприємцю витрати на сплату базової винагороди до рівня 13 % річних. Крім того, Порядок регламентує обмеження для банків

розмірів процентної ставки, одноразової комісії та комісії за додаткові послуги, підвищеної (штрафної) винагороди за порушення суб'єктом підприємництва умов договору факторингу тощо; встановлює критерії для підприємців, які претендуватимуть на держдопомогу за договорами факторингу, та вимоги до договорів факторингу [3].

Уряд України розширив з 3 до 15 перелік бізнесів, які можуть долучитися до програми «ЄВідновлення». Завдяки зазначеній програмі, українські підприємці можуть взяти участь у відновленні країни та допомогти людям відремонтувати або відбудувати власні домівки. Учасником програми «ЄВідновлення» може стати підприємство, незалежно від розміру бізнесу, що займається торгівлею будівельними матеріалами і має МСС-код бізнесу, який відповідає критеріям програми. Для цільового використання – ремонту чи нового будівництва житла, що було пошкоджене чи зруйноване війною, – українці за програмою «ЄВідновлення» отримують від держави кошти, які нараховуються їм на спеціальну банківську картку. Витратити кошти з цієї картки можна лише через торговельні POS-термінали, МСС-коди яких пов'язані зі сферою будівництва чи продажем будівельних матеріалів [3].

Дії уряду зосереджено на процесах відновлення в період війни, локомотивом яких є вітчизняний бізнес. Механізми, що впроваджуються, спрямовано на сприяння розвитку бізнесу, на постійну адаптацію до сучасних потреб інструментів фінансування бізнесу всіх сегментів у вигляді кредитних та грантових програм. Зокрема, уряд постійно запроваджує заходи відновлення економіки на деокупованих територіях; підтримки вітчизняного виробника; розвитку галузей та напрямів, які дають найбільший економічний ефект, генерують високу додану вартість і мають стати рушіями зростання економіки. Завдяки державній підтримці підприємці створюють робочі місця для ВПО та розвивають індустріальні парки [3].

Література:

1. Jayeola O., Sidek S., Sanyal S., Hasan S.I., An N.B., Mofoluwa Ajibade S.S., Phan T.T.H. Government financial support and financial performance of SMEs: A dual sequential mediator approach. *Heliyon*. 2022. Vol. 8. Issue 11. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e11351>

2. «Робота: 211 млн грн грантів від держави отримають переробні підприємства. 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=2762a5db-51aa-421a-ac7e-1eb8e32c36e8&title=Robota-211-Mln>

3. Інструменти підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/instrumenty-pidtrymky-biznesu-v-period-voyennoho-stanu-v-ukrayini-veresen>

4. Відновлення економіки на деокупованих територіях та підтримка вітчизняного виробника: уряд удосконалив умови підтримки бізнесу за програмою «5-7-9». 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=b754837a-806c-4206-92e6-2e9adce60882&title=Vidnovlennia-Ekonomiki>